

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Науково-дослідний центр педагогічного краєзнавства
Центр соціальної та освітньої інтеграції «Без бар'єрів»
Школа передового досвіду «Школа соціальних знань»
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи
Рівненський державний гуманітарний університет
Науково-методичний центр інноваційних технологій виховного процесу НАПН України
Кафедра теорії та методики виховання
Харківська гуманітарно-педагогічна академія
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Умань - 2020

Редакційна колегія:

- Коляда Н.М.** – проректор з інноваційних досліджень та європейської інтеграції, доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;
- Кравченко О.О.** – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;
- Албул І.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рекомендовано до друку

Вченою радою факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини (протокол № 12 від 22 квітня 2020 року)

Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Умань, 21 квітня 2020р.) / [ред. кол. : Коляда Н.М. та ін.]. – Умань : Візаві, 2020. – 124 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери», що відбулася в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2020

З М І С Т

Алексєєнко Т.	КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОРІЄНТИРИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДО РОБОТИ З ВИМУШЕНИМИ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМИ В УКРАЇНІ	6
Бондаренко Г.	ВИХОВНА РОБОТА НА ФАКУЛЬТЕТІ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ	10
Волобуєва О.	ПРОБЛЕМАТИКА ПОКРАЩЕННЯ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ ЩОДО ДОТРИМАННЯ РІВНИХ ПРАВ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ	14
Гайдрик К.	ДЕРЖАВНА МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ	16
Загоруйко В.	ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОСТІ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ПІДХОДУ	20
Загорулько Л.	СУТНІСТЬ ТА ХІД ІНДИВІДУАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ З КЛІЄНТОМ У МЕТОДІ ТРАНЗАКТНОГО АНАЛІЗУ	22
Іващенко Н.	СФЕРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В МЕДИЧНІЙ СФЕРІ	25
Калюженко А.	ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА ДО РОБОТИ З МОЛОДДЮ В УКРАЇНІ	29
Карпич І.	СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДИТИНИ В НЕПОВНІЙ СІМ'Ї	32
Коваль І.	ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ	35
Коломієць Л.	ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ В НЕБЛАГОПОЛУЧНИХ СІМ'ЯХ	38
Коляденко С.	ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТИВНИХ МЕТАФОРІЧНИХ АСОЦІАТИВНИХ КАРТ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	41
Комар К.	ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА У ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	45
Конончук А. Пінчук А.	ДО ПИТАННЯ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ В УКРАЇНІ	50
Копилець К. Оксенюк О.	ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ПЕНІТЕНЦІАРНІЙ СИСТЕМІ	53

Котлова Л. Котловий С.	ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЧЕСНОЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ В ДОРΟΣЛОМУ ВІЦІ	55
Кочубей Т.	КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «СОЦІАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ»	59
Кравченко О.	СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ЖІНОК ІЗ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ	61
Левандовська І. Вовк М.	ОСВОЄННЯ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	65
Матейчук О.	ПОНЯТТЯ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ	67
Матрос О.	ЗМІСТ ТА СУТНІСТЬ ІДЕОЛОГІЇ «ФІЛОСОФІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ»	70
Мельник Л.	СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В ПРОЦЕСІ ЇХ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ	73
Молоченко І.	ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ ЗАСОБАМИ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ	75
Моргай Л.	ПРОФЕСІЙНІ ОБОВ'ЯЗКИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА В РОБОТІ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ	77
Надюк А. Нечипорук Л.	СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА І ЗАХИСТ ОСОБИСТОСТІ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ	81
Овечко М. Оксенюк О.	ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА ЗАКЛАДУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ГРОМАДОЮ	84
Овчарова О.	СОЦІАЛЬНА РОБОТА ЯК ВИД СОЦІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	87
Онищук О. Нечипорук Л.	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З БЕЗПРИТУЛЬНИМИ ДІТЬМИ	89
Песоцька Ю.	МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	92
Підвальна Ю.	РАННЄ МАТЕРИНСТВО І БАТЬКІВСТВО ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	94
Роєнко С.	НОРМАТИВНО-ЗАКОНОДАВЧЕ ПІДГРУНТЯ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ	97

Саранча І. Пастух Н.	СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ЦЕНТРАХ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ПСИХОФІЗИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ РОЗВИТКУ	101
Сендецька О.	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СІМЕЙ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В РОБОТІ ФАХІВЦІВ ЦЕНТРІВ РЕАБІЛІТАЦІЇ	103
Скочко М.	ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ВРАЗЛИВИМ КАТЕГОРІЯМ НАСЕЛЕННЯ У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ	106
Степаненко О.	ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	108
Федорова О.	ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ ТА БУЛІНГ	112
Шевчук О. Сергієнко А.	ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ГАРМОНІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З КЛІЄНТОМ	109

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Капська А.Й. Технології соціально-педагогічної роботи з сім'ями : [навч.-метод. посібник] / А.Й. Капська, І.В. Пеша, О.Ю. Міхєєва, М.Г. Соляник. – К. : Видавничий дім «Слово», 2015. – 328 с.

2. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII//Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 18, ст.73. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>.

3. Технології соціально-педагогічної роботи з сім'ями. Форми та методи соціальної підтримки сімей . - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/sotsiologiya/formi_metodi_sotspidtrimki_simey.

Марина Овечко
Оксана Оксенюк

ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА ЗАКЛАДУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ГРОМАДОЮ

Актуальність дослідження. Освіта взагалі та будь-який заклад освіти не можуть і не повинні існувати відокремлено від життя громади. Адже участь школи, її вихованців у громадському житті є вкрай необхідною: у здобувачів освіти формується активна громадянська позиція, відповідальність за власне життя, за добробут і розвиток своєї громади. Так само і громада, її діяльність має вливатися в життя школи. Заклад загальної середньої освіти повинен розвиватися як осередок поступу громади, здійснювати соціальні проекти та проводити волонтерські акції для місцевої громади; спільно із громадськістю планувати розвиток закладу на перспективу; залучати батьків як представників громади до управління школою; розвивати учнівське самоврядування та посилювати роль батьківського комітету й інших самоврядних структур батьків, учнів, вчителів, громадських організацій. Тобто, загальноосвітня школа має бути не лише місцем для навчання дітей, а й осередком активності громади [2].

Мета дослідження: виявити теоретико-практичні основи соціального партнерства закладу середньої освіти із громадою.

Термін «соціальне партнерство» використовується для визначення форм ефективного і взаємовигідного співробітництва різних соціальних груп людей, які не завжди розділяють ідеї та інтереси один одного, для розв'язання загальних проблем [3]. У нашому випадку, це тлумачення правильно ілюструє взаємодію закладів середньої освіти та громади.

Проблему соціальної взаємодії школи та інших суспільних інституцій досліджують В. Громовий, О. Кузьменко В. Скуратівський (соціальне партнерство в освіті); М. Ворон, Л. Даниленко, Н. Софій (громадсько-активна школа: партнерство) та ін. Проте, враховуючи неоднорідність суспільства, не завжди можливо налагодити партнерські відносини між освітою і різними суспільними інститутами. Тому проблема пошуку оптимальних шляхів розвитку соціальної взаємодії школи та громадського сектору залишається й досі актуальною.

Соціальне партнерство в освіті – це особливий тип взаємодії навчальних закладів із суб'єктами й інститутами ринку праці, державними й місцевими органами влади, громадськими організаціями, націлений на максимальне узгодження й реалізацію інтересів всіх учасників цього процесу. Іншими словами, це встановлення та розвиток взаємовигідних стосунків між школою, вчителями, учнями, членами громади і спонсорами для спільного вирішення загальних проблем.

Соціальне партнерство в освіті – це, передусім, партнерство, яке ініціює система освіти. Саме ж суспільство, у тому числі найбільш активна його частина, яка розбудовує місцеве територіальне самоврядування, не приділяє значну увагу розвитку партнерських відносин з освітою. Однак, навчальні заклади, шукаючи ефективні методи і технології подальшого власного розвитку, вже частіше працюють над тим, щоб змінити місцеву громаду й суспільство та поширюють практику соціальної активності. Соціальне партнерство сьогодні – це принципова необхідність, бо очевидно, що успішно розвивається той навчальний заклад, який відкритий для співпраці, швидше реагує на суспільні зміни, шукає нові ресурси і методи для розвитку. Саме соціальне партнерство дозволяє змінювати, проектувати, апробувати та встановлювати нові суспільно значимі функції освіти [1].

Соціальне партнерство у школі – це можливість покращити імідж навчального закладу, залучити додаткові людські та

матеріальні ресурси для підтримки школи, для задоволення потреб та інтересів громади. Партнерства створюють соціальний капітал, поліпшують взаєморозуміння, довіру і взаємодію між представниками різних секторів громади. Розвиток партнерства – передумова виходу навчальних закладів на якісно новий рівень культурних, соціальних, політичних взаємин із громадськими організаціями та органами державної влади і місцевого самоврядування, а також суттєвий чинник підвищення ефективності освітніх послуг шкіл.

Важливою умовою успішності співпраці навчальних закладів із громадою є вміння поставити загальні цілі та визначити ступінь участі кожної сторони у спільній діяльності ще на початковому етапі. Для цього ще потрібно мати інформацію про специфіку, правові основи і проблеми іншої сторони. Потрібно вміти здобувати і працювати з подібною інформацією. Створення плану спільної діяльності – ще одна обов'язкова умова співпраці. Для встановлення партнерських відносин необхідним є розвиток стосунків, у яких кожний із партнерів може сам вирішувати і діяти. Має бути довіра партнерів один одному, обмін знанням та досвідом, підтримка іміджу кожного з партнерів [3].

Відтак, і у школи, й у громади з'являється унікальна можливість залучити додаткові ресурси, спрямувавши їх у потрібне русло (розробка та реалізація спільних освітніх, соціально-оздоровчих, культурних проєктів; проведення PR-акцій із проблематики соціального партнерства; спрямування ресурсів громади на розвиток школи, громадянської самоорганізації і самоуправління тощо).

Сьогодні в Україні напрацьовано чималий досвід вирішення різних проблем спільними суспільними зусиллями. Концепція партнерства закладу освіти передбачає здійснення постійного пошуку нових ресурсів для задоволення освітніх потреб учнів та їх батьків, запровадження інновацій; розробку проєктів, програм, що враховують інтереси закладу і є корисними для соціопростору громади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лісова, Н. (2016). Соціальне партнерство як основа державно-громадського управління загальною середньою освітою. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. Вип. 54. С. 183-191. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2016_54_25

2. Стандарти громадсько активної школи: партнерство: навч.-метод. посіб.; під. заг. ред. Даниленко Л. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 42 с.

3. Ястребова, В. (2007). Соціально-педагогічні засади управлінської діяльності директора школи сільської місцевості. Запоріжжя. С. 44-45.

Оксана Овчарова

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ЯК ВИД СОЦІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасних умовах соціальна робота стала складовою частиною соціальної практики. Під терміном «соціальна робота» прийнято розуміти цілеспрямовану діяльність в суспільстві з метою надання допомоги різним особам. Соціальна робота в наш час стала розглядатися як фактор солідаризації суспільства. Термін «субсидіарність» (з англ. – допомога, додатковість) в останній час введене у ранг універсальної формули спасіння європейської інтеграції. Воно є ключем до розуміння взаємовідносин між статутними, добровільними і дійсно неформальними секторами догляду у цих видах. Історично воно виросло із злиття світських ідей про «органічний» зв'язок між особами, сім'ями, общинами, групами інтересів та країною, що представляють собою одне тіло з багатьма частинами, і католическої соціальної філософії [1].

Безумовно соціальна робота є особливим видом соціальної діяльності, мета якої – задоволення соціально гарантованих потреб різних груп населення, створення оптимальних умов, які сприяють відновленню або поліпшенню здібностей людей до соціального функціонування. Переважно соціальна діяльність править цілями самопізнання, самореалізації, самоствердження певної спільності, захисту прав та інтересів, регулювання відносин з іншими особами, групами, спільнотами.

Сьогодні теоретичне обґрунтованих соціальної роботи йде в трьох напрямках. По-перше, визначається місце теорії соціальної роботи в процесі розвитку певних дисциплін, як соціальна філософія, соціальна історія, політологія, соціальна психологія, культурологія. По-друге, йде пошук власної теоретичної парадигми соціальної роботи як специфічного об'єкта дослідження, і, по-третє, виявляється її взаємодію з іншими науками про людину і суспільство.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 21.04.2020 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Ум. друк. арк. 7,55
Тираж 100 прим. Замовлення № 2558

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»
20300, м. Умань, вул. Садова, 2
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2521 від 08.06.2006.
тел. (04744) 4-64-88, 4-67-77, (067) 104-64-88
vizavi-print.jimdo.com
e-mail: vizavisadova@gmail.com